

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/1/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8816204445
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8816204445.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Martina Barana a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobcu: R Collectors s.r.o., Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, IČO: 50094297, zast. Advokátskou kanceláriou RELEVANS s.r.o., Dvořákovo nábrežie 8A, 811 02 Bratislava proti žalovanému: A. U., H.. XX.XX.XXXX, C. T. XXX, o zaplatenie 1.427,49 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 06.02.2019, č. k. 5C/162/2016-82, takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku III. a IV.
- II. Náhradu trov odvolacieho konania stranám sporu nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom, rozhodol, cit.:

I. „Súd pripúšťa zmenu žaloby v tomto znení: Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi na účet žalobcu vedený v S. P.: SK XX XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, VS: XXXXXXXXXXXX:

- Dlžnú istinu vo výške 1.427,49 eur, úroky z istiny vo výške 22,04 eur, zmluvný úrok vo výške 24,5 % p.a. zo sumy 1.427,49 eur od 17.08.2013 do zaplatenia, zákonný úrok z omeškania vo výške 5,25 % p.a. zo sumy 1.427,49 eur od 02.03.2014 do zaplatenia, súdny poplatok zaplatený žalobcom za podania tohto návrhu,

- a na účet právneho zástupcu žalobcu vedený v A. P.: SK XX XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, VS: XXXXXXXXXXXX

- trovy právneho zastúpenia vo výške 191,88 eur, a to do 15 dní odo dňa doručenia tohto platobného rozkazu.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 405 eur so zákonným úrokom z omeškania 5,25 % ročne z tejto sumy od 02.03.2014 do zaplatenia, a to v splátkach po 20 eur mesačne, pričom každá splátka bude splatná vždy do posledného dňa toho ktorého kalendárneho mesiaca nasledujúceho po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku. Omeškaním čo aj len s jednou splátkou stáva sa splatným celý dlh.

III. V prevyšujúcej časti súd žalobu v znení jej zmeny, ktorú pripustil vo výroku I. tohto rozsudku zamietla.

IV. Žalovaný nemá voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania.“

2. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 497 Obchodného zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, § 54 ods. 1, 2, § 517 ods. 1, 2, Občianskeho zákonníka.

3. V odôvodnení okrem iného uviedol, že žalovaný je dedičom po poručiteľke dlžníčke A. U., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. XXX, s ktorou uzatvoril právny predchodca žalobcu (S. C..) dňa 01. 03. 2011 zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX. Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy boli i Obchodné podmienky postupcu pre spotrebiteľské úvery a Všeobecné obchodné podmienky. Na základe zmluvy postupca poskytol dlžníčke peňažné prostriedky v sume 2.000 eur a táto sa zaviazala vrátiť postupcovi istinu, zaplatiť mu úroky, poplatky a iné peňažné plnenia v 70.splátkach pri výške mesačnej splátky 58,29 eura, ročnej úrokovej sadzbe 24,5 %, RPMN 28,22 % s konečnou splatnosťou úveru 06. 01. 2017. V dôsledku smrti poručiteľky v zmysle bodu 5.2 OP SÚ žalobca vyhlásil úver za predčasne splatný dňa 16.08.2013. Žalobca si do dedičského konania po poručiteľke prihlásil pohľadávku a dedičia túto v dedičskom konaní nerozporovali. V zmysle Osvedčenia o dedičstve nadobudol žalovaný po poručiteľke dedičstvo v hodnote 3.846 eur, čo predstavuje 100 % z celkovej hodnoty dedičstva. Pred pojednávaním vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, žalobca navrhol zmenu žaloby. Keďže pripusteniu zmeny žaloby nebránili zákonné podmienky, súd podľa § 142 ods. 1 CSP pripustil navrhovanú zmenu žaloby tak ako je uvedené vo výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie.

4. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že v zmluve o úver absentuje údaj požadovaný zákonom o spotrebiteľských úveroch (§ 9 ods. 2 písm. k)), a to údaj o termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. V zmluve je uvedený iba počet splátok a výška mesačnej splátky, čo spôsobuje, že úver je bezúročný a bez poplatkov. Z internetovej stránky NBS súd preveroval úrokové miery podobného úveru v bankách a zistil, že pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou nad 5 rokov pre marec 2011 činil úrok 9,2 % p.a.. Z toho je zrejmé, že ročná sadzba úroku dohodnutého medzi účastníkmi vo výške 24,5 % ročne v danom prípade viac ako dvojnásobne prevyšuje mieru nákladov poskytovaných v tomto období bankami. Dohoda o výške úrokov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi, a preto súd prvej inštancie dohodu o zmluvných úrokoch považoval za absolútne neplatnú. Pôvodný žalobca poskytol dlžníkovi (poručiteľke) spotrebiteľský úver vo výške 2.000 eur, pričom poručiteľka uhradila podľa výpisu celkovo sumu 1.595 eur. Keďže predmetný úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov, má žalobca nárok len na vrátenie finančných prostriedkov, ktoré poručiteľke poskytol. Po odrátaní úhrad (2 000 eur - 1 595 eur) má žalobca nárok na vrátenie sumy vo výške 405 eur, a preto v prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol. Žalovaný sa s plnením záväzku dostal do omeškania, preto ho súd zaviazal aj na zaplata úrokov z omeškania z dlžnej sumy vo výške 5,25 % ročne, ktorého výška je v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády zo sumy 405 eur od 02.03.2014 do zaplata. Vzhľadom na finančnú situáciu žalovaného, súd mu povolil uspokojiť nárok žalobcu v primeraných splátkach.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP. V danom prípade bolo predmetom konania zaplata sumy 1.427,49 eur s príslušenstvom, avšak súd priznal žalobcovi len sumu 405 eur. Úspech žalobcu tak predstavoval 28,37 % a úspech žalovaného 71,63 %. Po odrátaní úspechu žalobcu od úspechu žalovaného, nárok na náhradu trov konania žalovaného by predstavoval 43,26 %. Žalovanému žiadne trovy nevyplývajú, a preto súd rozhodol, že žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal.

6. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca, a to proti výroku, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a proti výroku o trovách konania. Namietal, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, a že vec nesprávne právne posúdil. Súd odôvodnil svoje rozhodnutie záverom, že zmluva o úvere je bezúročná a bez poplatkov. K uvedenému záveru dospel na základe názoru, že zmluva neobsahuje údaj požadovaný zákonom o spotrebiteľských úveroch, a to v ust. § 9 ods. 2 písm. k), údaj o termínoch splátok, istiny, úrokov a iných poplatkov. Predmetný názor považuje žalobca za nesprávny. Apeloval na znenie dôvodovej správy k zákonu č. 279/2017 Z.z., ktorý zo zákona č. 129/2010 Z.z. odstránil také znenie ust. § 9 ods. 2 písm. l), podľa ktorého zmluva o úvere mala obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia. Mal za to, že výška úrokovej sadzby bola dojednaná v bežnej výške pre rok 2011 a pre obdobné produkty, pričom žiadnym spôsobom neodporuje dobrým mravom a teda bola dohodnutá platne. Žalobca žalovaného nenútil, aby uzatvoril zmluvu o úvere u neho, o výške percentuálnej ročnej miery bol informovaný pred uzatvorením zmluvy o úvere. Uviedol, že spotrebiteľia si berú úvery z dôvodu zabezpečenia si lepšieho štandardu, zakúpením novej elektroniky a zariadení, nie kvôli zlepšeniu svojej zlej finančnej situácie. Za tieto skutočnosti však banka nezodpovedá. Ak sú v ponuke lepšie ponuky

pre spotrebiteľov, majú možnosť si vybrať úvery s výhodnejšími úrokovými sadzbami. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vrátil vec na nové prejednanie súdu prvej inštancie alebo aby odvolací súd zmenil prvostupňové rozhodnutie tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovie a zaviazže žalovaného na náhradu trov aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

7. K odvolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

8. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku III. a IV. je potrebné potvrdiť.

9. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

10. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca ako veriteľ uzatvoril s dlžníčkou, právnou predchodkyňou žalovaného, dňa 01.03.2011 zmluvu o úvere, číslo zmluvy: XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej bol poskytnutý úver vo výške 2.000 eur, ktorý bolo potrebné splatiť 70 mesačnými splátkami s ročnou úrokovou sadzbou 24,5 %.

11. Je nepochybné, že zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 01.03.2011 je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle ust. § 52 Občianskeho zákonníka, nakoľko právny predchodca žalobcu vystupoval v postavení dodávateľa, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a poručiteľ je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Okrem aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách sa na predmetný vzťah budú aplikovať aj ďalšie predpisy upravujúce ochranu spotrebiteľa.

12. Podľa ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

13. Podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

14. Na kategóriu dobrých mravov treba osobitný dôraz klásť pri spotrebiteľských zmluvách. Pojem dobré mravy Občiansky zákonník nedefinuje. Je tomu tak preto, lebo dobré mravy podliehajú spoločenskému vývoju, ale tiež preto, že vo všetkých jednotlivostiach by bolo ťažké ich vystihnúť. Vo všeobecnosti však možno hovoriť o pravidlách morálneho charakteru všeobecne platných v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Je to v podstate súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel v spoločnosti všeobecne uznávaných. Činnosť namierenú proti uvedeným pravidlám možno označiť za činnosť proti dobrým mravom.

15. Ust. § 3 odsek 1 Občianskeho zákonníka patrí k právnym normám s relatívne neurčitou hypotézou, t.j. k právnym normám, ktorých hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, dopredu neobmedzeného okruhu okolností. Pri posudzovaní, či konanie účastníka občianskoprávného vzťahu je v súlade či v rozpore s dobrými mravmi, zákon výslovne neurčuje z akých hľadísk má súd vychádzať. Rozhodnutie o tom, či sú splnené podmienky pre použitie ustanovenia § 3 odsek 1 Občianskeho zákonníka alebo ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka,

je vždy potrebné urobiť po starostlivej úvahe, v rámci ktorej musia byť zvážené všetky rozhodujúce okolnosti.

16. Pri dojednaní úrokov koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri poskytnutí peňažných prostriedkov uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty za užívanie poskytnutých finančných prostriedkov, a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu a dohodu o úrokoch často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k úrokových sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako o 100 % oproti priemeru bánk. Žalobcom požadovaná sadzba úrokov 24,50 % ročne viac ako 2-násobne prevyšuje priemernú úrokovú sadzbu 9,20 % ročne uplatňovanú bankami pri poskytovaní obdobných úverov alebo pôžičiek v čase uzavretia predmetnej zmluvy (01.03.2011). Dohodnutá úroková miera teda podstatne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru, a preto záver o neplatnosti dojednaní o úrokoch pre rozpor s dobrými mravmi podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka má oporu vo vykonanom dokazovaní.

17. Dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s § 39 OZ, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom, inak je právny úkon absolútne neplatný. O takýto stav pôjde vtedy, ak dosiahnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy (rozhodnutie NS SR 1 MCdo/1/2009). Dôsledkom absolútnej neplatnosti dohody o výške úrokov v tomto prípade je preto povinnosť žalovaného vydať žalobcovi len to, čo mu žalobca požičal, bez nároku na úroky.

18. Dohodnutá výška úroku 24,5 % p. a. podstatne prevyšuje priemerné úroky uplatňované v rovnakom čase bankami. Z uvedeného dôvodu správne považoval súd prvej inštancie dohodnutú výšku úroku z úveru za rozpor s dobrými mravmi. Preto je žalovaný povinný plniť žalobcovi sumu skutočne poskytnutých peňažných prostriedkov. Preto, ak dlžníčka plnila v prospech veriteľa 1 595 eur, celkový rozdiel medzi výškou poskytnutého úveru (2 000 eur) a plnením predstavuje sumu 405 eur, ktorú je žalovaný povinný vrátiť žalobcovi.

19. V zmysle judikatúry súdov vrátane európskeho súdu nie je nevyhnutné, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.5.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku zo dňa 19.02.1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23.06.2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

20. Za toho stavu odvolací súd potvrdil rozsudok v napadnutej časti, t. j. vo výroku III. a v súvisiacom výroku o trovách konania IV. ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP.

21. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255. Žalovaný si nárok na náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil, ani mu z obsahu spisu nevyplýva, a preto odvolací súd v záujme rozumného usporiadania procesných nárokov strán sporu, v súlade s princípom procesnej hospodárnosti konania stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania stranám sporu nepriznal (čl. 4 ods. 2 v spojení s čl. 17 Základných princípov CSP).

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).